

18. Macievskij, I. (1983). Formation of the systemic ethno-phonetic method in organology. *Metody izuchenija fol'klora*. Leningrad: LGITMiK, 19, 54-63 [in Russian].
19. Medushevsky, V. (1988). Essential powers of man and the music. *Muzyka – kul'ura – chelovek*. M. Muginshtejn (Ed.). Sverdlovsk: Publishing Ural University, 45-64 [in Russian].
20. Mihailov, J. (1990). Reflections on universal terminology in music. *Problemy terminologii v muzykal'nyh kul'turah Azii, Afriki i Ameriki*. Moscow, 2-21 [in Russian].
21. Mihailov, J. (1981). Modern problems of musical cultures of Asia and Africa. Extended abstract of candidate's thesis. Moscow: Moscow State Conservatory by P. I. Tchaikovsky [in Russian].
22. Ryabukha, N. (2014) The sound image as a cultural phenomenon: the experience of interdisciplinary synthesis. *Culture i Suchasnist*. Kiev: Milenium, 2, 112-119 [in Russian].
23. Ryabukha, N. (2014). The sound image in the performing arts: from metaphor to category (etymological discourse). *Problemi vzaemodii mistectva, pedagogiki ta teorii i praktiki osviti. Kognitivne muzikoznavstvo*. Kharkiv : publishing TOV "S.A.M.", vol. 40, 72-84 [in Ukrainian].
24. Ryabukha, N. (2012). The sound image as a philosophical and aesthetic category in the music. *Visnik Harkivs'koї derzhavnoi akademii dizajnu i mistectv*. Kharkiv : publishing HDADM, 1, ser. Arts, 154-157 [in Russian].
25. Ryabukha, N. (2012). The sound image as a category of metaphysics: notional measure of music. *Kul'tura Ukraїni*. Kharkiv : publishing HDAK, 39, 234-242 [in Ukrainian].
26. Tarakanov, M. (2003). The Man and fonosfera: Memories. Article: Proceedings of the International Scientific "Fonosfera-person community". State Institute of Art History, Russian Academy of Sciences, E. Tarakanova (Ed.). Moscow – St. Petersburg: Aletejja [in Russian].
27. Toffler, E. (2003). *The Third Wave*. Moscow: AST [in Russian].
28. Held, D., McGrew, E., Goldblatt, D., Perraton, D. (2004). *The global Transformation: politics, economy, culture*. Moscow, Praxis [in Russian].
29. Shejko, V. (2011). Ukrainian culture in globalization and civilization dimension (historical and methodological aspects). Kiev, National Artist Academy of Ukraine, Institute of Cultural Studies [in Ukrainian].
30. Shejko, V. (2001). *Culture. Civilization. Globalization (late XIX – early XXI century)*. Kharkiv : Osnova, vol. 1, 2 [in Ukrainian].
31. Shejko, V., Bogucki J. (2005). Formation of Cultural foundations of civilization in the age of globalization (second half of XIX – beginning of the XXI century). Kiev: Geneza [in Ukrainian].
32. Blaking, J. (1973). *How musical is Man?* Seattle – USA : University of Washington Press [in English].
33. Hood, M. (1971). *The ethnomusicologist*. New York : McGraw-Hill Book Company [in English].
34. Lomax, A. (1968). *Folk Song style and culture*. Washington : American Association for the Advancement of Science, no. 88 [in English].
35. Merriam, A. (1964). *The anthropology of Music*. Evanston : Northwestern University Press Year [in English].
36. Nettles, B. (1964). *Theory and method in ethnomusicology*. New York [in English].
37. Seeger, A. (1987) Do we need to remodel ethnomusicology? *Ethnomusicology*, 31(3), 491-495 [in English].

УДК 81'1

Хлисту́н Олена Сергіївна
кандидат мистецтвознавства,
завідувач кафедри шоу-бізнесу
Київського національного університету
культури і мистецтв
with_joy@ukr.net

МОВНА КАРТИНА СВІТУ: РЕФЛЕКСІЙНИЙ ДОСВІД

Стаття присвячена аналізу інтерпретацій вченими-лінгвістами і культурологами мовної картини світу у загальному контексті розвитку духовної культури людства. Зазначається, що дослідники мовної картини світу є соціокультурним кодом культури, який розкриває етнічну належність її носіїв, формуючи конкретну, тільки їм притаманну картину світу.

Ключові слова: образ, мовна картина світу, духовна культура, лінгвістика, соціально-культурний досвід.

Хлисту́н Елена Сергеевна, кандидат искусствоведения, заведующая кафедрой шоу-бизнеса Киевского национального университета культуры и искусств

Языковая картина мира: рефлексийный опыт

Статья посвящена анализу интерпретаций учеными-лингвистами и культурологами языковой картины мира в общем контексте развития духовной культуры человечества. Отмечается, что исследователи языковой картины мира единодушны в том, что каждый естественный и этнокультурно нацеленный язык в контексте са-

мобитной картины мира является социокультурным кодом культуры, раскрывающим этническую принадлежность ее носителей, формирующим конкретную, только им присущую картину мира.

Ключевые слова: образ, языковая картина мира, духовная культура, лингвистика, социально-культурный опыт.

Khlystun Olena, PhD in Arts, a head of the show business chair Kyiv National University of Culture and Arts

The linguistic picture of the world: reflexive experience

This article analyzes the interpretations of the linguistic picture of the world by the scientists – linguists and and culturologists – in the general context of the spiritual culture of the mankind.

The researchers of the language picture of the world are unanimous in the saying that every natural and ethnocultural depth of the language in the context of the original picture of the world of the culture is a socio-cultural code, which discloses ethnicity of its carriers, forming a specific, but their inherent picture of the world.

The world picture as a form of the worldview display of the objective reality in the public consciousness provides the forming of the generalized image of the social and cultural environment in the process of the continuous spiritual and practical activity. This is about the invariant image of the world, in which the sight, sound, touch and other sensations in the combination with the system of the values inherent the concrete historical culture, are fixed. The picture displays a broad panorama of the world of the reality that goes beyond the personal world of the individual, his/her own experience, immediate impressions and sensations.

The socio-historical practice shows that the functionality of the language in the forming of the image of the world is not confined only to its lexical content, a significant role is also plays the archetypes of the culture and mindset inherent in each individual ethnic group. According to K. Jung, archetypes are the primary natural images based on the original ideas, feelings, instincts, developed in the course of formation of the psychic structures of the collective unconscious. We are talking primarily about the archetype of the self – the human desire for his integrity and unity of the actions that provides balance and stability. The archetypes of the collective unconscious are inaccessible to direct observation, but symbolically appear in the myths, dreams, creativity products and, consequently, in the first articulate sounds and signs. Conditioned by the specific circumstances of the life of the particular people, the archetypes form the inner meaning and shaped frame of its system of the natural language. Basing on the colourful palette of the ethno-cultural-linguistic patterns, a set of the values and universal image of the world is formed.

The interpretation of the language as a picture of the world is an inconsistency in the plane of the differentiation of the thought and word. The philosophers often ignore the obvious fact that any philosophizing, noted the thinker, first is expressed in the language, and not in the sphere of the pure thought. It is absurd to look for something outside the language, leaving it out of the consideration. Therefore, we do not analyze the phenomenon (thinking), but the concept, which is concomitant the using of the word, the inner speech, which is accessible by the specified external rules.

Exploring the language as a way to way to learn the world, the modern linguists appeal to the phraseology of the language, seeing in it the conceptualized knowledge about the language picture of the world and its concrete segments. The interest in the thematic phraseology in the semantic, pragmatic and cultural aspects is animated. The problem of the relationship of the language and culture phenomena has become, in particular, the subject of a special study of B. Whorf, the famous American linguist and ethnographer. The scientist addressed to the importance of the language issues which were temporarily were missing in the scientific fields of his contemporaries. Not being a professional linguist, B. Whorf wrote a sufficient number of the fundamental works to the scientific world community recognized him as a linguist.

The presence of the numerous disagreements in the poliethni cultural world suggests that the selection of the lexical expression is determined not only by the objective properties of the extralinguistic environment, but also by the situation where the lexical expressions of the language are difficult to interpret by the others.

Each traditional ethnic culture has a long and unique history. Distributed from the second half of the XIXth century the notions of the savagery, barbarism and civilization reflect ethnocentrism of the peoples who believe their way of the life more formal than the others. The American anthropologist F. Boas says the availability of the commonality in the language and the calculus of the ancestral kinship can be explained by a common origin of idioms, or the mutual linguistic influences. The reason for the differences in the people and their inherent cultural values often are seen in the differences in the motives of the activity, which are explained with the diametrically opposed value ideas of the peoples regards one and the same act. Therefore, according to F. Boas, the scientific study of a particular ethnic culture is possible only on the basis of the culture and cultural values of the certain people.

Key words: picture of the world, language, image, linguistic picture of the world, spiritual culture, linguistics, social and cultural experience.

Природна мова як система дискретних звукових сигналів є найголовнішим засобом комунікативної взаємодії у межах окремих етнічних спільностей і формою функціонування свідомості на рівнях індивідів і соціуму. Акумуляючи соціокультурний досвід людства, вона вагомо впливає на формування конкретно-історичної картини світу. На зламі XX і XXI століть під впливом глобалізаційно-інформатизаційних процесів активізувалися міждисциплінарні дослідження мовознавчих проблем у культурологічному аспекті, які набувають дедалі важливішого значення у справі налагодження взаємозацікавленого полілогу культур.

На сучасному етапі культурного розвитку суспільства розгортається міждисциплінарний аналіз мовної картини світу шляхом застосування потужного потенціалу вітчизняного гуманітарного знання. У полі

наукового дослідження колективу Київського національного університету ім. Т. Шевченка під керівництвом А. Конверського перебуває тематичний напрямок "Філософія мови (аналітична традиція)" з читанням одноіменного спецкурсу. Професором цього ж університету М. Русиним опубліковано монографічне дослідження "Фольклор: традиції і сучасність" (1991 р.), професором Т. Горбаченко – монографію "Вплив християнства на становлення писемної культури Русі-України: релігієзнавчо-філософський аспект" (2004 р.) й ін.

Загальнотеоретичний аналіз мовного образу світу у світовому міжкультурному просторі здійснюють вітчизняні вчені: І. Вакулик, І. Живіцька, О. Новосадська, О. Потебня, Р. Якобсон й ін., які одноставні у тому, що за допомогою мови кожен народ формує власну картину світу з притаманними їй культурними особливостями та специфічними рисами, які і зумовлюють відмінності в картинах світу різних народів.

Проблеми взаємовпливу менталітету й мовних картин сучасного світу досліджують українські та зарубіжні мовознавці та культурологи: Й. Вайсгербер, В. Іващенко, О. Місінкевич, Б. Уорф й ін., які вважають мовну картину світу способом відображення об'єктивної реальності у людській свідомості через мовні і національно-культурні особливості їх представників.

Проблема формування загальнозначущої картини світу засобами мови і на сьогодні залишається об'єктом філософсько-культурологічного дослідження, й заповненню цієї фахової ніші сприятиме опублікування даної статті. Метою статті є вивчення мовної картини світу у контексті рефлексійного досвіду.

Картина світу є однією з форм світоглядного відображення об'єктивної реальності в індивідуальній свідомості й передбачає формування узагальненого образу соціокультурного середовища у процесі тривалої духовно-практичної діяльності людей. Йдеться про інваріантний образ світу, в якому синтезуються зорові, слухові, дотикові й інші відчуття у контексті вигляду речей та явищ з урахуванням значень, іманентних конкретно-історичній культурі. Картина світу, відображаючи об'єктивну дійсність, не задовольняється межами власного світу конкретної людини, її емпіричного й теоретичного пізнання [9, 271].

Картина світу формується із залученням потенціалу буденного, художнього та наукового пізнання реальності людиною [9, 271]. Доцільним у цьому відношенні є визнання справедливості аналогії між мовою і понятійним апаратом науки. Тому винятково важливого значення набуває й мова науки – синтетичний різновид методології, що поєднує у собі різноманітні мовні засоби, якими користуються у науці для викладу набутих знань про конкретно-історичні етапи її розвитку. У мові науки рівноправно диференціюються природні і штучні (у тому числі формалізовані) мови, мова спостереження і мова теорії тощо. Головна ідея диференціювання мов на різні типи підмов пояснюється необхідністю встановлення закономірних зв'язків теорії та практики науки [9, 389-390].

Вагомий внесок у розробку проблематики формування мовної картини світу здійснив український вчений із світовим ім'ям, визнаний фахівець в області загального мовознавства, народної культури й етнографії О. Потебня (1835-1891). Визначальна роль у людському мисленні, за його теорією, належить слову, мові, які піднесли людину до вершин наукової діяльності та духовної творчості. Світ, зазначає О. Потебня, уможливується як об'єкт пізнання саме через мову, оскільки вона передовсім формує людську думку, втілену у витворах міфології, фольклору, літературі і науці. Фундаментальною ідеєю цього філософа слова є думка про статус мови як особливу форму свідомої людської діяльності. У праці "Мысль и язык" вчений розкриває евристичну функцію мови. "Мова, – зауважує він, – є засіб не виражати готову думку, а створювати її... вона не відображення світоспоглядання, яке сталося, а діяльність, яка його складає" [7, 156]. Прагнучи спіймати рух своєї душі з метою осмислення своїх зовнішніх сприйнять, людина кожне з них об'єктивує у слові, сприяючи розвитку культури.

Поняття "мовна картина світу" ("Weltbild der Sprache") було уведене до наукового обігу німецьким лінгвістом Л. Вайсгербером. В його статті "Die Zusammenhänge zwischen Muttersprache, Denken und Handeln" (1930 р.) ("Зв'язки між рідною мовою, мисленням та дією" зазначено, що лексичний запас будь-якої мови вміщує сукупність певних понятійних засобів, якими користується кожна етнокультурна спільнота [13, 67]. У процесі опанування мовною культурою люди приходять до висновку, що рідна мова сконцентровує ментально забарвлену картину світу й транслює її членам даного соціуму. мовного співтовариства. "Мова, – вважає Л. Вайсгербер, – дозволяє людині інтегрувати свій досвід в єдину цілісну картину світу й змушує забути, як до вивчення цієї мови, вона сприймала навколишній світ" [2, 16]. Причому, здійснюючи світоглядну інтерпретацію мовної картини світу, вчений особливу увагу приділяє ідіоетнічному аспектові проблеми з акцентуванням суб'єктивно-національної природи мовної культури на засадах "енергетики" світорозуміння.

За Л. Вайсгербером, саме національна специфіка мовної картини світу певного представника етносу визначає своєрідність його особистості. Тому і сприйняття навколишнього світу з його зако-

номірностями і ставленнями завжди знаходитиметься під ментальнісним впливом картини світу рідної мови [2, 122]. З належною мірою рівноправності має сприйматися факт користування представників різних етносів своїми національними мовами, природно неповторними. Зокрема, й учений у своїй дослідницькій діяльності завжди перебуватиме у рамках етнокультурних стереотипів, накладених на нього картиною світу, фіксованою у рідній мові. Щоправда, для науковця завжди є домінуючим загальнолюдське невтомне шукання істини.

Важливу роль у формуванні мовної картини світу відіграють образи людської свідомості, на створення яких детермінуючо впливають логічно-последовні етапи розвитку загальнолюдської культури і цивілізації. Звідси – поширені у сучасній культурології поняття "мовні маргіналії" (авторство Г.-Г. Гадамера) й тлумачення субкультури, альтернативної інтерсоціумним усталеним мовним канонам.

З допомогою системи вербальних знаків і символів людство та окремі етноси фіксують і транслюють у часі та просторі свої світоглядні уявлення. Слід зауважити, що природна мова, не будучи самодостатньою системою, пов'язана з низкою інших суспільних чинників (науковими, історичними, культурними й ін.), стереотипами конкретно-історичної культури (примітивної, індустріальної, постіндустріальної та ін.), а також культурно-ментальними особливостями певного народу. Серед перерахованих найбільшу аналітичну складність становлять останні, оскільки позначені строкатим розмаїттям й локальною поліваріативністю.

Суспільно-історична практика засвідчує, що функціональність мови у формуванні образу світу не вичерпується лише її лексичним вмістом, вагому роль тут відіграють також архетипи культури та мислення, властиві кожному окремому етносові. Архетипи, за К.-Г. Юнгом, – це первинні природні образи, засновані на первісних ідеях, переживаннях, інстинктах, сформованих в результаті становлення психічних структур колективного несвідомого [11, 80, 112-113]. Йдеться передовсім про архетип самості – потяг людини до своєї цілності й вчинкової єдності, яка надає рівновагу та стійкість. Зумовлені специфічними обставинами життєдіяльності певного народу, архетипи утворюють внутрішню смислову систему й образний каркас його природної мови. Спираючись на строкату палітру етнокультурно-мовних стереотипів, формується й сукупність цінностей загальнолюдського образу світу [11].

Вагомий внесок у дослідження феномена мови здійснив австро-британський філософ, професор Кембріджського університету Л. Вітгенштейн (1889-1951), якому належить авторство поняття "картина світу". У своєму основному творі першого періоду творчості (до 1934 р.) – "Логіко-філософський трактат", використовуючи математичну логіку, вчений досліджує умови створення штучної мови, логічно досконалої й позбавленої недоліків природної мови: її багатозначності й відсутності логічної точності [3, 7]. З середини 1930-х рр. Л. Вітгенштейн зосереджується на феномені природної людської мови як знарядді спілкування між людьми й винайденні нової "мовної гри" з метою подолання мовних помилок й трансформації незрозумілих речень у досконаліші й виразніші. Зазначена ідея набула рельєфності в його праці "Філософські дослідження", опублікованій посмертно 1953 р. [4].

Інтерпретація мови як картини світу спричиняє неузгодження у площині диференціації думки і слова [6, 112]. Філософи нерідко ігнорують той факт, що будь-яке філософування, наголошує Л. Вітгенштейн, не може відбуватися поза мовою, залишаючи її поза полем уваги. Тому, особливо підкреслює він, "аналізується не сам по собі будь-який феномен (зокрема, мислення), а поняття, супутне уживанню слова, внутрішнє мовлення, підвладне певним зовнішнім правилам [4, 99].

Висунутий у фізиці на рубежі XIX й XX ст. термін "картина світу" осмислюється комплексом гуманітарного знання у контексті наявності універсальних суджень, спільних для різних народів і культур. Ще у першій третині XIX ст. родоначальник філософії мови у Німеччині, естетик і письменник В. Гумбольдт висунув ідею існування особливого мовного світогляду. Мова, наголошує він, є безперервним осмисленим процесом творення, постійно повторюваним зусиллям духу зробити членороздільний звук засобом вираження думки. Виконуючи функцію комунікації, мова передається від покоління до покоління й зміцнює "дух народу" у розвиткові культури певної нації. Мова є засобом відкриття ще не відомої істини. Причому В. Гумбольдт зауважує, що "різні мови є не просто різними позначеннями однієї й тої самої речі, а й різним її баченням. Слово відображає не предмет як такий, а його почуттєвий образ, створений у нашій свідомості у процесі мовотворення" [7, 167]. Глибоко спорідненим з цим судженням є пізніша оцінка мови М. Хайдеггером як оселі буття, де самореалізується людина [10, 203].

Аналізуючи природу семіотичних структур, правомірно зробити висновок про те, що складність їхня перебуває у прямій пропорційній залежності від складності трансльованої інформації. Функціонування мови як системи інваріантних елементів та правил їхнього сполучення актуалізує положення видатного мовознавця XX ст. Р. Якобсона, за яким у процесі передачі інформації сучасні фахівці користуються двома кодами: шифруючим й таким, що дешифрує текстове повідомлення будь-якою природною мовою за допомогою електронно-обчислювальних пристроїв [12].

Відносячи мовну ментальність до способів освоєння світу, сучасні вчені-мовознавці апелюють до фразеології мови, вбачаючи у ній концептуалізоване знання щодо мовної картини оточуючого світу й окремих її сегментів. Пожвавлюється інтерес до стійких мовних словосполучень з різною семантикою у різних культурологічних аспектах. Проблема взаємозв'язку феноменів мови і культури стала, зокрема, об'єктом спеціального дослідження відомого американського мовознавця й етнографа Б. Уорфа [8]. Вчений звернувся до важливих лінгвістичних питань, тимчасово зниклих з наукового поля зору його сучасників. Не будучи професійним мовознавцем, Б. Уорф написав достатню кількість ґрунтовних праць, щоб наукове світове наукове товариство визнало в ньому вченого-мовознавця.

Незважаючи на численні відмінності між мовами Європи, вчений стверджує, що своєрідні граматичні особливості європейських мов виокремлюють "західну", тобто європейську культуру, позначену універсалиями часу, простору, субстанцією, матерією тощо. Деякі сумнівні вчений висловлює лише стосовно балто-слов'янських та неіндоевропейських мов Європи, окрім російської, текстура якої активно перекладається західноєвропейськими лінгвістами [8, 145]. Хоча справедливо констатувати, що найважливіші ідеї повторюються значеннями багатьох мовних одиниць, будучи ключовими для створення системної картини світу.

Кожна традиційна етнокультура має свою тривалу й самобутню історію. Поширені ж з другої половини ХІХ ст. поняття дикості, варварства й цивілізації відображають етноцентризи тих народів, які вважають власний спосіб життя "формальнішим", ніж у інших. Наявність спільності в мові й системі обчислення родової спорідненості, зазначає американський антрополог Ф. Боас (1858-1942), можуть пояснюватися або спільними походженнями мовних утворень, або взаємними мовними впливами. Причину ж відмінностей народів й властивих їм цінностей культури нерідко вбачають у розбіжностях мотивів діяльності, які пояснюються діаметрально протилежними ціннісними уявленнями народів на один і той самий вчинок. Тому, вважає Ф. Боас, наукове дослідження певної етнокультури можливе лише на основі мовно-культурних цінностей певного народу [1].

Отже, дослідники мовної картини світу одностайні у тому, що кожна природна й етнокультурно заглиблена мова у контексті самобутньої картини світу є соціокультурним кодом культури, який розкриває етнічну приналежність її носіїв, формуючи конкретну, тільки їм притаманну картину світу. Етносимволічна й культурно-світоглядна функція мови, яка у свідомості її носіїв асоціюється з поняттям рідної, особливо актуалізується у напрямках подальшого розвитку освіти і науки, літератури і мистецтва, які є комплексним фіксатором рівня зрілості національної самосвідомості нашого народу – активного суб'єкта соціокультурних процесів у сучасному світі.

Література

1. Боас Ф. Границы сравнительного метода в антропологии / Ф. Боас // Антология исследований культуры. Т.1. Интерпретации культуры. – СПб. : Университетская книга, 1997. – С.509-519.
2. Вайсгербер Й. Л. Родной язык и формирование духа: монография / Й. Л. Вайсгербер; Перевод с немецкого О.А. Радченко. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 232 с.
3. Витгенштейн Л. Логико-философский трактат / Л. Витгенштейн // Витгенштейн Л. Философские работы. Ч. 1. – М.: Гнозис, 1994. – С. 5-73.
4. Витгенштейн Л. Философские исследования / Л. Витгенштейн // Витгенштейн Л. Философские работы; Пер. с нем. М. С. Козловой. – М.: Издательство "Гнозис", 1994. – Ч. 1. – С. 80-130.
5. Гумбольдт, В. фон О различии строения человеческих языков и его влиянии на духовное развитие человечества В. фон Гумбольдт // Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкознанию : Пер. с нем. / Общ. ред. Г. В. Рамишвили – М.: ОАО "ИГ "Прогресс", 2001. – С. 35-298.
6. Новосадська О.Б. Співвідношення мовної та концептуальної картин світу / О.Б. Новосадська // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Серія "Філологічна". – 2013. – Вип. 33. – С. 112-113.
7. Потебня А. Мысль и язык / А. Потебня // Слово и миф. – М.: Правда, 1989. – С. 17-200.
8. Уорф Б. Л. Отношение норм поведения и мышления к языку / Б.Л. Уорф // Новое в лингвистике. Выпуск 1. – М.: Издательство иностранной литературы, 1960. – С. 135-168.
9. Філософський енциклопедичний словник : довід. вид. / За ред. В. І. Шинкарука, Є. К. Бистрицького, М. О. Булатова, А. Т. Ішмуратова. — К. : Абрис, 2002. — 742 с.
10. Хайдеггер М. Дорогою до мови / М. Хайдеггер; [пер. з нім. В. Кам'янець]. – Львів : Літопис, 2007. – 232 с.
11. Юнг К.-Г. Об архетипах коллективного бессознательного / К.- Г. Юнг // Вопросы философии. – 1988. – № 1. – С. 131-138.
12. Якобсон Р. Лінгвістика і поетика / Р. Якобсон // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. – С. 359-376.
13. Weisgerber, Leo. Die Zusammenhänge zwischen Muttersprache, Denken und Handeln / L. Weisgerber // Zeitschrift für deutsche Bildung. – Frankfurt/M. – 1930. – S. 57-72 und 113-126.

References

1. Boas F. (1997). The boundaries of the comparative method in the anthropology. Anthology of the Cultural Studies. V.1. Interpretation of the Culture. Spb. : Universitetskaya kniga [in Russian].
2. Wajsgerber, J. L. (2004). The native language and the formation of the spirit (O.A. Radchenko, Trans.). Moscow: Yeditorial URSS [in Russian].
3. Wittgenstein L. (1994a). Tractatus Logico-Philosophicus. Filosofskiye raboty, Ch. 1, – Moscow: Gnozis [in Russian].
4. Wittgenstein L. (1994b). Philosophical Investigations. Filosofskiye raboty (M.S. Kozlova, Trans). Mjscow: Gnozis [in Russian].
5. Humboldt, W. von (2001). On the difference between the structure of human language and its influence on the spiritual development of mankind. Izbrannyye trudy po yazykoznaniyu (Trans.). G. V. Ramishvili (Ed.). Moscow : Progress [in Russian].
6. Novosadska O.B. (2013). Value linguistic and conceptual pictures of the world. Naukovi zapyski [Nacional'noho universytetu "Ostroz'ka akademiya"]. Seriya "Filologichna", 33, 112-113 [in Ukrainian].
7. Potebnaya A. (1989). Thought and Language. Word and myth. Moscow: Pravda [in Russian].
8. 20Whorf B.L. (1960). The attitude of the rules of behaviour and thinking for language. Novoye v lingvistike, Vyp.1, 135-168 [in Russian].
9. Shynkaruk, V. I., Bystrycky Ye. K., Bulatova M. O., Ishmuratova A. T. (Eds.) (2002). Philosophical Encyclopedic Dictionary. Kyiv: Abrys [in Ukrainian].
10. Heidegger, M. (2007). By way to language (V. Kamyanec, Trans.). Lviv : Litopys [in Ukrainian].
11. Jung, C.G. (1988). About the archetypes of the collective unconscious. Probyemy filosofiyu, 1, 131–138 [in Russian].
12. Jacobson, (1996) R. Linguistics and Poetics. Slovo. Znak. Diskurs. Antologiya svitovoyi literaturno-krytychnoyi dumky XIX st. M. Zubrycka (Ed.). Lviv : Litopys [in Ukrainian].
13. Weisgerber, Leo (1930). Die Zusammenhänge zwischen Muttersprache, Denken und Handel. Caitschrift fyur doitshe Bil'dung, 6, 57-72 und 113-126 [in German].

УДК 7.067

Цугорка Олександр Петрович
Заслужений діяч мистецтв України,
доцент кафедри живопису і композиції
Національної академії образотворчого
мистецтва і архітектури
tsugorkaalex@gmail.com

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО І МОЖЛИВОСТІ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті аналізуються можливості новітніх комп'ютерних та інтернет-технологій у сфері образотворчого мистецтва. Синтез мистецтва і науки призвів до формування таких нових форм художньої творчості, як живопис у стилі CG-арту, відеоперформанс, відеоскульптура, WEB-дизайн та VJ-інг і под.

Ключові слова: новітні технології, образотворче мистецтво, CG-арт, відеоперформанс, відеоскульптура, WEB-дизайн, VJ-інг.

Цугорка Олександр Петрович, Заслуженный деятель искусств Украины, доцент кафедры живописи и композиции Национальной академии изобразительного искусства и архитектуры

Изобразительное искусство и возможности новейших технологий

В статье анализируются возможности новейших компьютерных и интернет-технологий в сфере изобразительного искусства. Синтез искусства и науки привел к формированию таких новых форм художественного творчества, как цифровая компьютерная графика, живопись в стиле CG-арта, видео-перформанс, видеоскульптура, WEB-дизайн и VJ-инг и под.

Ключевые слова: новейшие технологии, изобразительное искусство, CG-арт, видео-перформанс, видеоскульптура, WEB-дизайн, VJ-инг.

Tsugorka Alexander, Honored worker of Arts of Ukraine, associate professor of the painting and design chair, National Academy of Fine Art and Architecture

Fine art and possibilities of the new technologies

The possibilities of the new computer and internet-technologies in the sphere of the fine art are analyzed. The synthesis of the art and science led to invention of such new forms of the art as fine art in style of CG-art, video performance, video-sculpture, WEB-design and VJ-ing etc.